

Økonomi- og indenrigsminister Morten Østergaards talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Samråd i FIU om regeringens vækstskøn

Tid og sted: Den 18.09.14 kl. 10.30-12.00 i Landstingssalen

Indledning

Tak for ordet.

Jeg er blevet bedt om at redegøre for, hvorvidt regeringens vækstskøn for dansk økonomi i 2014 på 1,4 pct. fortsat er realistisk at nå taget i betragtning, at den samlede vækst i første halvår blot har været 0,5 pct., og væksten i 2. kvartal var negativ 0,3 pct.

Vækstskønnet i *Økonomisk Redegørelse*, august 2014, er ganske rigtigt på 1,4 pct. i 2014. Men det fremgår også af *Økonomisk Redegørelse*, at fremgangen ikke nødvendigvis vil være snorlige, og at der var tegn på en vis afmatning i 2. kvartal efter et stærkt 1. kvartal.

Om nationalregnskabet for 2. kvartal

Siden vi offentliggjorde *Økonomisk Redegørelse* i august er der kommet en række nye informationer om både dansk og international økonomi. Det foreløbige nationalregnskab for 2. kvartal er ét af dem.

Tallene bekræfter indtrykket af, at vejen frem ikke er snorlige. Afmatningen i udlandet smittede – som ventet – af på de danske tal, og eksporten faldt. Samlet set var der en tilbagegang i BNP på 0,3 pct. i 2. kvartal, og samtidig blev væksten i 1. kvartal revideret ned til 0,6 pct. Det giver et lavere udgangspunkt for væksten i år, end der var lagt til grund i *Økonomisk Redegørelse*.

Jeg skal her indledningsvist slå fast, at det på den baggrund vil kræve en forholdsvis høj vækst i resten af 2014 at nå regeringens vækstkøn på 1,4 pct. De foreløbige nationalregnskabstal for første halvår 2014 peger dermed isoleret set mod, at vi nedjusterer vækstkønnet i forbindelse med *Økonomisk Redegørelse* i december.

Men billedet er ikke entydigt. Ja, eksporten faldt, men den indenlandske efterspørgsel steg faktisk nogenlunde på linje med det ventede. Og det hører også med til historien, at beskæftigelsen steg for sjette kvartal i træk.

Væksten svinger typisk meget fra kvartal til kvartal, og der er generelt stor usikkerhed om de første opgørelser, så man skal passe på med at lægge for meget i dem. Usikkerheden på opgørelsen af BNP-væksten i kvartalet er +/- ½ pct.-point, og vi kan se fra tidligere, at der kan ske endog meget store revisioner af tallene.

Jeg vil derfor være meget varsom, inden jeg drager alt for håndfaste konklusioner på baggrund af tallene.

Svagere vækstudsigter for den globale økonomi vækker bekymring

Der er mange forhold, der spiller ind, når vækstskønnene for Danmark skal lægges fast, herunder ikke mindst den ventede udvikling i udlandet.

Vi er en lille åben økonomi, og vi er helt afhængige af verden omkring os. Hvis verdensøkonomien går i stå, så vil det påvirke os.

Derfor følger vi udviklingen i udlandet tæt.

Da prognosen i *Økonomisk Redegørelse* blev lavet, var der blevet offentliggjort nationalregnskaber for 2. kvartal hos langt de fleste af vores samhandelspartnere. De viste fremgang i både Storbritannien og USA. Og BNP steg også i Sverige – om end i mindre grad. Men det blev Tyskland og euroområdet der løb med opmærksomheden, fordi tysk BNP faldt med 0,2 pct., og væksten i euroområdet gik i stå.

Men et enkelt kvartal med dårlige tal er ikke udtryk for en tendens, og det er slet ikke hele historien. Det hører fx med til historien, at beskæftigelsen steg i langt de fleste EU-lande i 2. kvartal. Også i Tyskland, hvor 100.000 flere kom i arbejde.

Ser man på udsigterne for andet halvår, så peger de fleste indikatorer stadigvæk på, at væksten vil kunne fortsætte hos de lande, vi handler med.

Optimismen hos de amerikanske og europæiske husholdninger er på så højt et niveau, at forbruget kan vokse, og de fleste virksomheder – både i USA og i Europa – ser stadigvæk relativt lyst på fremtiden. Der er tegn på en vis afdæmpning i industrien, men

omvendt trækker serviceerhvervene op. Samtidig er der ikke opstået ny uro på de finansielle markeder.

Den svage udvikling i første halvår i euroområdet vil dog sætte sine spor, og der er grænser for, hvor meget vækst vi kan se frem til, især på nærmarkederne.

Den vurdering blev bekræftet af OECD, der i deres såkaldte "interim" prognose i mandags kom med opdaterede skøn for udviklingen i de største lande i 2014 og 2015. OECD regner fortsat med, at væksten vil tiltage fremover, men de har nedjusteret deres skøn for væksten i år og næste år.

Grundlaget for fremgang i Danmark fremover er intakt, men et svagt første halvår har sat sine spor

Svagere vækst hos vores vigtige samhandelspartnere vil smitte af på dansk økonomi. Sådan er det, når man er en lille, åben økonomi. Genopretningen af dansk økonomi afhænger af, at der sker en genopretning af den internationale økonomi. Og de seneste tal understreger, at vejen frem ikke er snorlige.

Til gengæld ser den indenlandske efterspørgsel mere robust ud, og grundlaget for, at det kan gå bedre i Danmark fremover, er til stede. Vi ser stigende optimisme hos forbrugerne, forventningerne til fremtiden er steget hos fx servicevirksomhederne, og renterne er fortsat lave, hvilket styrker boligmarkedet og familiernes økonomi.

Og hvis nogen læste Børsen i forgårs, så husker de måske overskriften om, at "Forbrugerne shopper løs som i 2008". Den er god nok. Underliggende er der faktisk god gang i privatforbruget, hvis man ser bort fra det notorisk usikre bilsalg, og energiforbruget,

som afhænger af vejrforholdene. Ikke kun i Bruuns Galleri, som de rapporterede fra i avisen, men også i resten af Danmark.

Samtidig ser vi også, at færre og færre virksomheder går konkurs, flere får et arbejde, og at virksomhederne i stadig stigende grad søger nye medarbejdere. Det er positive tegn.

Vurderingen af konjunkturbilledet med vækst i dansk økonomi, som gradvist tager til i styrke, er derfor ikke blevet væsentligt anderledes.

Men det er klart, at der er grænser for, hvor hurtigt det kan gå, når første halvår ser ud, som det gør. Det giver en forholdsvis tung bagage i forhold til væksten i år, og der er en risiko for, at vi ikke når de 1,4 pct. i år. Derfor taler jeg heller ikke om et egentligt op-sving, men om en gradvis og forholdsvis langsom genopretning. Den vurdering ændrer sig ikke, selvom BNP faldt i 2. kvartal.

Usikkerhed om betydningen for de offentlige finanser

Det er rigtigt, at den offentlige saldo er følsom over for konjunktursituationen. Det sker dog gennem en række kanaler. Det er således ikke kun BNP-væksten, der har betydning, men i høj grad også beskæftigelsen og renteutviklingen.

Og konjunkturbilledet i første halvår 2014 er – som nævnt – ikke entydigt. For eksempel fortsatte den indenlandske efterspørgsel med at vokse. Det private forbrug viste fremgang, og det samme gjorde den private beskæftigelse.

Det er godt for de offentlige finanser. Udviklingen i de offentlige indtægter er jo tæt knyttet til udviklingen i den indenlandske øko-

nomi. Det er derfor ikke givet, at den svagere vækst i første halvår 2014 vil have stor betydning for de offentlige finanser.

Samtidig er renterne faldet siden den 4. september, hvor både ECB og Nationalbankens nedsatte renterne. Lavere renter betyder større kursgevinster i pensionskasserne og dermed større offentlige indtægter fra pensionafkastbeskatningen. Erfaringen fra de seneste år er, at sådanne indtægter kan være meget betydelige.

Det trækker isoleret set i retning af højere offentlige indtægter i både '14 og '15, hvilket ikke var indregnet i skønnet for de offentlige finanser, da vi fremlagde finanslovsforslaget og Økonomisk Redegørelse sidst i august.

Det er derfor for tidligt at sige noget om skønnet for den faktiske saldo. Vi kommer med en opdateret prognose til december.

Reviderede tal for første halvår 2014 kommer først ved udgangen af september

Det hører også med til billedet, at der netop nu er særlig stor usikkerhed om opgørelserne af nationalregnskabet. Det skyldes, at Danmarks Statistik i disse dage offentliggør et nyt og hovedrevideret nationalregnskab.

Der er blevet gjort et stort og grundigt arbejde i Danmarks Statistik med at kigge kildegrundlaget igennem og opdatere beregningsmetoder til nye og mere tidssvarende standarder. De første resultater fik vi i mandags, da der kom nye årstal for perioden 1966 til 2013. Og om knap to uger – den 30. september – kommer så de reviderede kvartalstal frem til 2. kvartal 2014.

Når de nye og hovedreviderede nationalregnskabstal er blevet offentliggjort her sidst på måneden, får vi for første gang et indtryk af væksten fra kvartal til kvartal ifølge den nye metode. De nye tal vil – sammen med anden ny information om tilstanden i dansk og international økonomi – danne basis for en ny prognose til december.

Afslutning – regeringen udnytter manøvrerummet fuldt

Der vil altid være usikkerhed forbundet med det at lave prognoser. Derfor er regeringens økonomiske politik baseret på en helhedsvurdering af konjunkturudsigterne og er ikke hængt op på det præcise skøn for BNP-væksten.

Der er kommet mange nye informationer til, siden vi fremlagde *Økonomisk Redegørelse*, august 2014, og forslaget til finanslov for 2015. Mange af dem har pil nedad, men billedet er – som sagt – ikke entydigt, og der knytter sig stor usikkerhed til mange af tallene.

De seneste oplysninger understreger, at dansk økonomi fortsat er langt fra at være oppe i fulde omdrejninger. Derfor er det rigtigt og ansvarligt, at regeringen udnytter manøvrerummet fuldt ud i finanspolitikken.

Det gør vi med finanslovsforslaget for 2015. Og de nye oplysninger ændrer ikke på de rammer, som vi har at gøre godt med.

Vi har med den førte politik søgt at finde den rigtige balance mellem at prioritere vores velfærd, investere i flere job og sikre en høj tillid til dansk økonomi gennem en ansvarlig og holdbar økonomisk politik. Det synes jeg, vi er lykkedes med. Og jeg håber, at alle Folketingets partier også vil være med til at forsætte denne

ansvarlige linje i de kommende forhandlinger om finansloven for 2015.